

Ledničky jsou na trhu 100 let. Češi je často nemění, dokonce 60 % lidí má přístroj starší 5 let

Praha, 13. června 2023

První model chladicích skříní v kuchyni přišel na trh před 100 lety, u nás se však rozšířil až o 50 let později. Dnes lednička nechybí prakticky v žádné domácnosti, někdy však jde o přístroje, které by se spíše hodily do muzea. Více než polovina Čechů má totiž doma ledničky starší pěti let a v některých domácnostech tyto spotřebiče slouží nepřetržitě i desítky let. Lidé je neobměňují, protože náklady na pořízení nového přístroje bývají vysoké. Přitom držet si doma staré modely ledniček se jim nemusí vyplatit, mají totiž vysokou spotřebu a mohou obsahovat nebezpečné freony.

Historie prvních chladicích přístrojů sahá až do 19. století. Šlo o těžká a hlučná zařízení, která se pro použití v domácnosti příliš nehodila. První model ledničky, který mohl stát samostatně v kuchyni a neměl robustní motor ve sklepě, uvedla na trh americká společnost Frigidaire v roce 1923. „První předchůdce dnešních ledniček se před sto lety stal v USA velkým hitem. Nicméně u nás se masivní prodej těchto spotřebičů rozšířil až v sedmdesátých letech minulého století,” uvádí **Petr Kubernát** ze společnosti REMA Systém, která zajišťuje efektivní recyklaci vysloužilých elektrozařízení.

V současnosti nechybí lednička téměř v žádné české domácnosti, problémem je však stáří spotřebiče. „Češi nákup nové ledničky vnímají jako velkou investici, a proto s výměnou váhají. V českých domácnostech tak nacházíme i historické kousky starší třiceti let,” doplňuje Kubernát. Skoro 60 % Čechů používá v domácnosti kombinované ledničky, které si pořídili před více než pěti lety. V případě samostatných ledniček a mrazáků je číslo ještě vyšší. Vyplývá to z šetření Energo Českého statistického úřadu z roku 2021.

Nebezpečné freony zdraví přímo neohrožují

U zastaralých typů ledniček a mrazáků pořízených před několika desetiletími se v chladicích jednotkách používaly freony. Při poškození či poruše elektrospotřebiče tyto agresivní plyny unikají do ovzduší. „Freony narušují nejen ozónovou vrstvu, která Zemí jako štít chrání před ultrafialovým zářením, ale projeví se i na klimatických změnách, které představují globální hrozbu pro celé lidstvo,” upozorňuje Petr Kubernát. „Bezmála 400 gramů freonů, které staré ledničky obsahují, má na naši ozónovou vrstvu obdobný účinek jako emise 4,3 tuny oxidu uhličitého. Pro lepší představu dodejme, že freon z jedné staré lednice může poškodit ovzduší stejně, jako kdybychom s autem, které má benzínový motor a spotřebu sedm litrů na sto kilometrů, ujeli vzdálenost 27 tisíc kilometrů,” doplňuje.

Lidé, kteří vlastní staré lednice, se však otravy nebo přímého ohrožení zdraví bát nemusejí. „V případě bezporuchového chodu spotřebičů nehrozí zdraví obyvatel žádné nebezpečí. Pokud u zastaralých spotřebičů dojde k poruše chladicího systému, kdy netěsností pozvolna uniká chladicí náplň, osobám v jejich blízkosti otrava nehrozí, neboť se jedná o velmi nepatrný obsah plynu ve vzduchu, který se mísí s kyslíkem, a jeho účinky tak nejsou natolik škodlivé našemu zdraví,” vysvětluje **Jiří Stanislav Kalivoda**, soudní znalec v oboru elektronika a elektrotechnika.

Nové spotřebiče jsou šetrnější k přírodě i peněžence

Freony se od roku 1996 při výrobě lednic jako chladiva již nevyužívají. „Nově chladiva obsahují menší procento škodlivin, která při zachování veškerých technologií při jejich likvidaci životní prostředí tolik neznečišťují,” upozorňuje Kalivoda. Firmy naopak vyvíjejí technologie, které jsou šetrné k přírodě a komfortnější pro spotřebitele. I to je důvod, proč by lidé měli u spotřebičů starších deseti let zvážit, zda není nutná celková obměna.

Novější elektronika dokáže lidem ušetřit spotřebu elektrické energie a díky tomu i několik tisíc korun ročně. „*Jak u ledniček, tak i u šuplíkových mrazniček se v posledních letech čím dál více uplatňuje takzvaná beznamrazová technologie NO FROST. Spotřebič tak není nutno manuálně odmrazovat, a kromě toho dochází i ke snižování spotřeby elektrické energie a k prodloužení trvanlivosti uložených potravin,*“ doplňuje **Roman Matulík**, Category Manager značky ETA.

Recyklace elektra zajistí materiál pro další zařízení

Při obměně starých spotřebičů za nové ale řada lidí neví, kam vysloužilé elektro patří, a nechávají si ho i nadále doma. Případně je kvůli nadměrné velikosti sami nezvládnou odvézt na sběrný dvůr. Takové chování je však rizikové, protože vysloužilé elektrospotřebiče musejí být správně likvidovány, aby nedocházelo právě k úniku škodlivin a znečišťování životního prostředí. Správnou recyklací z nich lze navíc získat velké množství cenných druhotných surovin. Při recyklaci se zařízení postupně rozebere, odstraní se z něj všechny nebezpečné látky a pak se roztřídí materiály jako kov, plasty a nekovové materiály. Ty jsou následně využity pro výrobu nových produktů. „*Z běžně velké lednice můžeme díky recyklaci dále využít přes 35 kilogramů železa, téměř 15 kilogramů plastů, necelých 5 kilogramů kovů jako například hliník a měď, ale také třeba sklo nebo izolaci,*“ přibližuje **Petr Kubernát** ze společnosti REMA Systém. „*Lidé mají z výměny ledničky obavy i kvůli její velké hmotnosti, náročného odvozu se však rozhodně bát nemusejí. Díky službě Bud' líný umožňujeme lidem se pohodlně zbavit vysloužilých elektrospotřebičů nad 10 kilogramů. Bezplatně jim totiž z domu odvezeme staré lednice či jiné elektro a postaráme se o vše potřebné,*“ uzavírá Kubernát.

Kontakt pro média

Markéta Kohoutková

Executive Director

LESENSKY.CZ

mobil: +420 773 049 494

e-mail: kohoutkova@lesensky.cz

Štursova 583/49, 616 00 Brno